

Приложение № 1

**ПРОГРАМА “ПЪЛНОЦЕННО ОБЩУВАНЕ ЗА ВСИЧКИ” НА СТОЛИЧНА
ОБЩИНА**

I. ОПИСАНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Общинската програма “Пълноценно общуване за всички” включва проекта “Хей ръчички”, инициативата “Литература в жестове” и изучаване на БЖЕ на комуникативно ниво.

Програмата ще допринесе за системното запознаване на подрастващите с базови познания от БЖЕ, както и за приобщаване на глухите деца и глухи граждани към живота на нашия град.

Програмата ще обхваща деца от детските градини и ученици от столичните училища в отделни модули, съобразени с възрастта на целевите групи, участващи в нея.

Резултатите от проведените проучвания показват, че проектите се реализират много добре и целите от тяхното провеждане са постигнати в пълна степен.

Позитивните резултати от страна на анкетираните учители и родители показва, че професионалната подготовка на екипите по проектите и коректното и позитивно отношение от страна на потребителите в лицето, както на децата, така и на педагогическия персонал, са предпоставка за устойчивост и гаранция за успешна реализация на целите на проекта.

Чрез текстовете на детски песнички, преведени на жестов език, децата от детските градини ще се запознаят с конкретни жестове и понятия, които ще обогатят техния невербален изказ и същевременно ще подпомогнат нормалното приемане на глухи деца и хора, които общуват основно по този начин.

В училищата децата изучават различни литературни произведения на жестов език, които са застъпени в програмата им по литература, като по този начин се поражда интерес както към жестовия език, културата и идентичността на глухите хора, така и към български стихотворения, разкази и приказки.

С изучаването на жестов език на комуникативно ниво се цели изучаването на чужд език, макар и невербален и без писменост.

II. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Общинската програма е разработена в съответствие с приоритетна област 5 „Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция“ на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030).

1. Обща цел

Към момента жестовият език се приема като начин на комуникация единствено между глухите хора. Основната цел на проекта е всички деца, чуващи и глухи, от малки да бъдат запознати с жестовия език като част от културното и езиково разнообразие на България.

2. Специфични цели

2.1.Стимулиране на речта и езиковото развитие на деца от 3 и 4 група, чрез ползване на жестов изказ. Визуалното стимулиране, осигурено от жестовия език, активира същите центрове в мозъка, които се активират чрез говора. Много знаци са емблематични жестове, които са визуално свързани с обекта, за който се отнасят (животно, предмет, чувство). Чрез детските песнички тези визуални асоциации се възприемат лесно и обогатяват изразния ресурс на детето.

2.2.Увеличаване на социалното взаимодействие

Езикът на жестовете дава възможност на децата да се изразяват през всички комуникационни канали. Експресивните и възприемчиви езикови умения са градивните елементи на социалните взаимодействия. Децата, които са в състояние да изразят себе си, са по-склонни да търсят социални взаимодействия.

2.3.Развитие на когнитивните структури

Жестовият език поддържа и подпомага развитието на когнитивни структури, които са важни за говора и езика. Комуникацията чрез знак помага да се установят връзки в мозъка, които са необходими за кодиране на език. Кодиращият език е ключът към ученето, а ученето - ключът към успеха. В този

смисъл, езикът на жестовете е прекрасно помощно средство за деца, родители, възпитатели и учители.

2.4. Приобщаване на децата със СОП (специални образователни потребности) в училищна среда - жестовият език е средство, чрез което не само глухите, но и невербалните и децата с комуникативни нарушения могат да бъдат приобщени в учебна среда, защото се създават условия за пълноценно общуване.

2.5. Популяризирането на жестовия език и професията жестов преводач и обогатяването на учениците - жестовият език е доказан самостоятелен език, както са всички чужди езици - английски, немски, испански и т.н., които се изучават в училище. Все повече се преодоляват грешните представи, че това е език само на глухите хора и интересът към жестовия език расте.

2.6. Повишаване на социално-емоционалното въздействие в училищната екосистема - изучаването на жестов език и запознаването на децата с културата на глухите повишава сред децата тяхната емпатия и разбиране към различните от тях, възпитава толерантност и приемане.

3. Основни задачи, произтичащи от целите

3.1. Чуващите и глухите лектори, носители на жестовия език, заучават детска песничка от програмата в детската градина и дават жест на всяка значима дума. В училищата лекторите (чуващи и глухи) подбират подходящи литературни произведения от програмата на съответния клас. Жестовият език е изключително образен и така понятието на думите се затвърждава от визуализацията на жеста и невербалния изказ, мимика, поза на тялото, движение. Жестовият език в проекта винаги е свързан с добра артикулация и това подпомага правилната дикция на децата.

Лекторите са с дългогодишен опит както в преподаването на жестов, така и в изготвянето на образователни материали на жестов език и превод на такива.

3.2. Игрите в педагогическата ситуация, свързани с контекста на песничките, са диалогични и предразполагат децата към широка комуникация. Често се разглеждат казуси, свързани с основни ценности и добродетели, както и

ползването на „вълшебните“ думички. Изпълнението на задачите дава увереност и спокойствие в отношението им към света и околните.

В училищата чрез интерактивни уроци и игри, децата научават литературни произведения на жестов език и/или биват обучавани на жестов език на комуникативно ниво в теми свързани с дактила (азбуката на глухите), запознанството, описание на външен вид, градове и държави и много други.

3.3. Стимулирането на възприятията от всички сетивни центрове , чрез представяне на песничката повишава вниманието, паметта, логическото разсъждение и развива нови невронни връзки. Изпълнението на тази задача гарантира развитието на когнитивните умения и така предстоящото учение няма да е непосилно предизвикателство.

При децата в начална училищна възраст се наблюдава развитие освен на паметта и на абстрактното и творческото мислене, въображението и пространствената ориентация.

4. Обхват на програмата

В програмата се обхващат 3. и 4. група на общински детски градини и учениците от началните класове (1.- 4. клас) в общинските училища.

III. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Модул 1 „Хей, ръчички“

Дейности за постигане на целите:

- организиране и провеждане на информационни срещи с цел запознаване с програмата и темите на педагогическите ситуации;
- въвеждане в практиката на ситуации подходящи за възрастовата група като инструмент за пълноценно интегриране на слабочувашки и глухи деца и родители;
- възпитаване в толерантност към различността чрез текстове на песни, консултирани с педагогическия персонал;

- жестовият език е поднесен като интерактивно умение за комуникация от глухи лектори, носители на жестовия език;
- чуващият лектор, който е и жестов преводач, е с педагогическо образование и опит над 5 години в областта на образованието.

Количествени индикатори:

- Брой включени детски градини – до 33;
- Брой групи - 2 или 4 за една детска градина;
- Брой занимания - 10/20 образователни срещи на детска градина;
- Брой представителни изяви- 1.

2. Модул 2 „Литература в жестове“

Дейности за постигане на целите:

- организиране и провеждане на информационни срещи с цел запознаване с програмата и темите на педагогическите ситуации;
- въвеждане в практиката на ситуации подходящи за възрастовата група 1-4 клас като инструмент за пълноценно интегриране на слабочуващи и глухи деца, както и други деца със СОП;
- жестовият език е поднесен като интерактивно умение за комуникация от глухи лектори, носители на жестовия език.
- чуващият лектор, който е и жестов преводач, е с педагогическо образование и опит над 5 години в областта на образованието.

Количествени индикатори:

- Брой включени училища – до 20;
- Брой класове/паралелки - според заявката на училището (от 3-20 паралелки);
- Брой занимания - до 20 учебни часа на училище;
- Брой представителни изяви - 1.

3. Модул 3 - Изучаване на жестов език на комуникативно ниво

Дейности за постигане на целите:

- организиране и провеждане на информационни срещи с цел запознаване с програмата и темите на педагогическите ситуации;
- въвеждане в практиката на ситуации подходящи за възрастовата група 1-4 клас като инструмент за пълноценно интегриране на слабочуващи и глухи деца, както и други деца със СОП;
- жестовият език е поднесен като интерактивно умение за комуникация от глухи лектори, носители на жестовия език.
- чуващият лектор, който е и жестов преводач, е с педагогическо образование и опит над 5 години в областта на образованието.

Количествени индикатори:

- Брой включени училища – 2;
- Брой класове/паралелки - 6 паралелки във всяко училище;
- Брой занимания - 120 учебни часа на училище (20 часа на паралелка);
- Брой представителни изяви- 1

IV. ЦЕЛЕВА ГРУПА

Програмата е насочена към деца от 3. и 4. група на общинските детски градини и ученици от 1.-4. клас в общинските училища.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

7. Усвояване на набор от жестове, които са визуално свързани с обекта, за който се отнасят (животно, предмет, чувство) и обогатяване на изразния набор на децата от трета и четвърта група в детската градина. Усвоена система от жестове от децата от 1.-4.клас чрез стихове, разкази или система от уроци.
8. Децата все по-често успяват да изразят себе си, благодарение на жестовия език и усвоеният жестов речник.
9. Жестовият език е включен като помощно средство, в подкрепа на взаимодействието между деца, родители, учители и възпитатели.

10. Повече приобщени деца в масовите училища чрез жестовия език, както и изградена по-добронамерена, разбираща и емпатична среда.
11. Популяризиран жестов език сред над 2000 деца от масовите детски градини и училищата.
12. Създаване на основи за едно по-емпатично, толерантно и диалогично общество.

VI. БЮДЖЕТ

Средствата за реализация на програмата се залагат ежегодно в бюджета на Столична община за съответната календарна година.

За 2026 г.:

За проект "Хей, ръчички" - 100 000 лв. (без ДДС)

За проект "Литература в жестове - 100 000 лв. (без ДДС)

За проект "Изучаване на жестов на комуникативно ниво" - 60 000 лв. (без ДДС)

Общ бюджет на програмата 260 000 лв. без ДДС.

Бюджетът за 2026 г е формиран на базата на 250 лв./посещение без ДДС за екип от минимум двама лектори и се актуализира от екипа за управление на програмата.

VII. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ

Бенефициенти на програмата са детските градини и училищата на територията на Столична община.

Дирекция „Образование“ към СО организира публикуването на информация по проекта, а екипът за управление, назначен със заповед на кмета, изработва критериите за изпълнение и отчитане на Програма „Пълноценно общуване за всички“, обобщава постъпилите заявки за участие, осъществява класирането им и подготвя доклад за одобрение до СОС.

След одобрението им детските градини и училищата сключват договор за изпълнение с изпълнителя, който е организация за и на глухите хора.

Критерии за избор и класация на детски градини и училища:

- детската градина/училището е подало заявление/документи за включване и е на територията на Столична община;
- в детската градина/училището се обучава слабочуващо/глухо дете и/или дете на слабочуващи/глухи родители ;
- в детската градина/училището има деца със слабо развита комуникативна способност;
- в детската градина/училището има деца със Синдром на дефицит на вниманието, дислексия, дискалкулния и дисграфия, деца с разстройства от аутистичния спектър и други категории деца със специални образователни потребности;
- мотивация за участие, посочена във формуляра.

* Кандидатстването е чрез подаване на необходимото заявление в Приложение 1, което е неразделна част от Програмата и след обявяване на електронния портал на Столична.

VIII. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Програмата се изпълнява в рамките на календарната година, като дейностите се осъществяват до 30.11. на съответната година.

IX. МЕХАНИЗЪМ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Мониторингът върху изпълнението на програмата се извършва чрез:

- посещение на място в институциите, в които се осъществяват дейности по програмата или проучване на съдържанието на отчетни документи;
- проучване на становището на учителите, участвали в програмата;
- проучване на удовлетвореността на участниците - деца, ученици, родители.

Мониторингът се извършва от дирекция "Образование" и екипът за управление.

Х. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

1. Дейностите и средствата по общинската програма не могат да дублират дейности и средства с същото предназначение по други национални програми за развитие на образованието, друго национално финансиране, фондовете на Европейския съюз, както и други донорски програми, което се декларира от съответния бенефициент, подал проектно предложение/искане за финансиране.
2. Декларацията по т. 10.1. е задължителна и следва да съдържа следния текст:
„Декларирам, че дейностите, за които кандидатствам, не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма“.

ХІ. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ И СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Дейности на директорите на детските градини по Модул 1 „Хей, ръчички“ - определяне на групите за посещение, предоставяне на музикален салон или подходящо пространство за провеждане на посещенията, съдействие при изготвяне на график, попълване на приемо-предавателен протокол при всяко посещение.
2. Дейности на директорите на училищата по Модул 2 „Литература в жестове“ и Модул 3 „Изучаване на БЖЕ на комуникативно ниво“ - определяне на броя паралелки и общия брой учебни часове, които ще бъдат реализирани, съдействие при изготвяне на график; изготвяне на приемо-предавателен протокол след приключване на учебните часове, заложи в графика.

3. Дейности на дирекция „Образование“ - събира и обобщава заявленията за кандидатстване, одобрява график на посещенията, осъществява мониторинг, изготвя отчет.

4. Дейностите на екипите по изпълнение на програмата - изготвя график за посещенията, които се съгласуват с директора на съответната образователна институция, подбира съответните образователните материали - литературни, музикални, чието съдържание ще бъде адаптирано на български жестов език.

За Модул 3 има конкретна методика.

Екипите провеждат съответните занятия по утвърдения график, като използват различни интерактивни методи на обучение - дискусии, интерактивни игри, методи чрез изкуство. По време на процеса се изработват дидактически материали като например книжки, брошури, флаш карти, видеа с адаптиран текст и субтитри, които да се ползват дългосрочно в образователния процес. Посещенията се документират чрез снимков и видео материал. Екипите съдействат на образователните институции при отчитане на проекта. Обратна връзка се осъществява чрез анкети по образец, насочени към педагогическия състав и родителите при желание от тяхна страна.

Жестовият преводач в екипа е с опит както в жестовия превод от и на жестов език, така и в образованието на деца с увреден слух. Той е равноправен лектор в екипа, участва във всички дейности, както и осъществява ефективна комуникация с администрацията на образователната институция и превежда от и на жестов език по време на учебните занятия на глухия лектор и децата.

XII. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Със средствата от бюджета на програмата се финансират допустимите дейностите, описани в XI, т. 4.

С програмата не се финансира закупуване на техника.

Средствата се предоставят на одобрените образователни институции. Всяка институция сама провежда подбор на организация за реализиране на дейностите по програмата. Директорът на образователната институция

сключва договор. Извършва контрол по реализиране на дейностите. Изплащането на всички реално проведени дейности се извършва до 20.12. на съответната година към образователната институция.

Средствата се предоставят, както следва:

- авансово в размер до 50% от одобрените бюджет на съответната образователна институция;
- окончателно плащане в срок до 20.12. до размера на отчетените по програмата разходи от одобрените организации.

XIII. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

До 15 януари на съответната година Дирекция "Образование" публикува обявата за стартиране на Програмата на електронния сайт на Столична община. В срок до 30 дни от публикуването на обявата директорите на общинските детски градини и училищата попълват и подават заявления по образец (Приложение 1).

XIV. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Екипът за управление на общинската програма "Пълноценно общуване за всички", определен със заповед на Кмета на Столична община и включващ представители на Дирекция "Образование" и общински съветници изработва критерии за изпълнение и отчитане на Програма „Пълноценно общуване за всички“, разглежда и класира в срок от 20 работни дни след крайния срок за кандидатстване (15.02.) подадените от бенефициентите документи.

Класират се учебните заведения, съобразно бюджета на Програмата и се внася доклад за одобрение от СОС.

Не се одобряват и финансират заявки, които:

- са въведени след крайния срок за подаване;
- не съответстват на допустимите дейности по програмата;
- не съответстват на допустимите разходи по програмата;
- не съответстват на посочените критерии /ако сте сложили критерии/.

Екипът за управление на общинската програма подготвя доклад до СОС за одобрение за класираните от него проекти.

XV. ОТЧИТАНЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Бенефициентите представят отчет за изпълнение на дейностите, както и за изразходваните средства в срок до 10.12. на съответната година.

Документацията, която удостоверява провеждането на дейностите по общинската програма, се съхранява в Столична община за срок от 3 години.

Окончателният отчет за изпълнението на общинската програма се изготвя от дирекция "Образование" след представянето на всички отчети от бенефициентите по заложените показатели за изпълнение не по-късно от два месеца след получаване на всички (до 10.02.). Същият се представя пред постоянната комисия по "Образование, култура, наука и културно многообразие" до 28.02.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ/